

Vakgroep Restauratie

NIEUWS EN INFORMATIE VANUIT DE RESTAURATIEPRAKTIJK

DRUKKE TIJDEN VOOR HET RESTAURATIEBOUWBEDRIJF

Het EIB-onderzoek dat we vorig jaar hebben laten uitvoeren, voorspelde het al: 2007 wordt een druk jaar voor de uitvoerende restauratiebouwbedrijven. De voorspelling komt uit, want nagenoeg alle erkende restauratie bouwbedrijven zitten goed in het werk. Overwegend echte, fraaie restauratieprojecten waar het restauratievak geheel tot zijn recht komt. Veel werk biedt ook maximaal kans aan jongeren om het vak te leren en we zien dan ook grote aantallen leerlingen actief op de restauratieprojecten. Zo leiden sub-

sidies niet alleen tot behoud van monumenten, maar ook tot behoud van vakmanschap binnen de branche.

De Vakgroep Restauratie is inmiddels uitgegroeid tot een vereniging met 32 lidbedrijven. Op verzoek van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumentenzorg is enkele jaren terug een programma opgesteld om goede restauratiebedrijven, zowel klein als groot, te interesseren voor het ERB-certificaat, om op die manier als Vakgroep een substanti-

eel deel van de markt te kunnen vertegenwoordigen. Een recente inventarisatie laat zien dat het komend jaar waarschijnlijk nog vijf tot zeven bedrijven erkenning aan zullen vragen. Dan vertegenwoordigen we als Vakgroep naar verwachting zo'n 75% van de restauratiemarkt.

Naast doorlopende activiteiten op het gebied van scholing en onderwijs is op dit moment de modernisering van de ERB-regeling een belangrijk punt op onze agenda. Ter vervanging van de huidige regeling, die in de basis alweer 12 jaar oud is, wordt thans een compleet nieuwe regeling geschreven. Het doel van de regeling blijft ongewijzigd, maar de opzet en structuur van de regeling wordt flink gemoderniseerd. Door ondermeer de toetsingscriteria goed vast te leggen en verbeterde procedures te ontwikkelen voor de audits zal de regeling perfect gaan passen in de hedendaagse systemen van kwaliteitszorg. In vele opzichten dus volop activiteiten bij de Vakgroep Restauratie.

Boudewijn de Bont
Voorzitter Vakgroep Restauratie

Abdij Onze Lieve Vrouw van Koningshoeven, Berkel Enschtot. Foto: Carel Kramer, Rotterdam.

MODERNISERING MONUMENTENZORG GAAT VAN START

De vorige minister van OC&W, M. van der Hoeven, heeft in 2006 aangegeven dat er een belangrijke taak ligt voor haar opvolger, namelijk het formuleren van een op de toekomst gericht en vernieuwd stelsel van monumentenzorg. Er zal ingegaan moeten worden op thema's als de beheersbaarheid van het monumentenbestand, de zorg voor kwaliteit en financiering en de

samenhang tussen ruimtelijke ordening en monumentenzorg. De Raad voor Cultuur heeft inmiddels een tussentijds advies uitgebracht. Vooruitlopend op de start van de discussie hebben ook partijen zoals de Federatie Grote Monumentengemeenten en het Nationaal Restauratiefonds hun meningen kenbaar gemaakt. Het project "Modernisering Monumentenzorg" zal

van start gaan op 19 december 2007 onder leiding van J. de Jong van de directie Cultureel Erfgoed van het ministerie van OC&W. Gelet op de visies die er nu al liggen, belooft het een positieve en opbouwende discussie te worden. De planning is om het project eind 2008 af te ronden met concrete voorstellen.

NATIONAAL RESTAURATIE CENTRUM

In 1988 werd een geweldig initiatief genomen; de oprichting van het Nationaal Restauratie Centrum (NRC). Een uit 1766 daterend en in onbruik geraakte synagoge werd met hulp van de gemeente Amsterdam hersteld en ingericht voor het geven van cursussen. Nu, bijna 20 jaar later, is het NRC uitgegroeid tot een volwaardig opleidingsinstituut, dat bijdraagt aan het steeds breder wordende veld dat monumentenzorg heet. Er worden allerlei cursussen gegeven zoals het herkennen van bouwstijlen, houtaantasting, metselverbanden en voegwerk en stellen van natuursteen. Het NRC brengt ook diverse vaktechnische publicaties uit.

De doelgroep van het NRC wordt gevormd door medewerkers van restauratiebedrijven en architectenbureaus, ambtenaren van monumentenzorg en bouwtoezicht, opzichters, vaklieden zoals glazeniers, schilders en stukadoors en overige geïnteresseerden. Docenten en inleiders zijn allen specialisten in hun vakgebied. De Vakgroep Restauratie werkt nauw

Bezoek cursisten aan de Pieterskerk in Leiden

samen met het NRC. Zo is de branchevereniging betrokken bij het ontwikkelen van lesstof en het organiseren van cursussen voor de medewerkers van leden. Het is voor de hele restauratiebranche van groot belang dat er een goed en gespecialiseerd opleidingscentrum als het NRC bestaat.

Het Nationaal Restauratie Centrum is gevestigd aan de Nieuwe Uilenburgerstraat 91 in Amsterdam (telefoon 020-6237791).

Nadere informatie;
www.restauratiecentrum.nl

HOUTZAAGMOLEN “HET JONGE SCHAAP”; EEN NIEUWE ZAGENDE BOVENKRUIER AAN DE ZAAAN

Op zaterdag 29 september 2007 werd tijdens de Zaanse Molendag de molen Het Jonge Schaap in gebruik genomen.

De ingebruikname van deze bovenkruierende houtzaagmolen vormt één van de hoogtepunten in het Jaar van de Molen 2007.

De molen werd aanvankelijk gebouwd in 1680 maar helaas afgebroken in 1942. Vlak voor de sloop is de molen nauwkeurig opgemeten en vastgelegd op tekening. Meer dan 50 jaar na de sloop zijn deze gegevens gebruikt om de molen te reconstrueren.

De molen Het Jonge Schaap is niet alleen een attractie voor bezoekers, maar gaat vooral hout zagen. Er zijn twee zaagarmen, die elk twee boomstammen zagen. Het skelet van de molen, een complexe houtconstructie, vormt een zeskant. Er is ruim twee jaar aan gewerkt. Het basiswerk werd uitgevoerd door Hillen & Roosen Onderhoud & Restauratie BV in samenwerking met Molenmakerij Saendijck. Opdrachtgever was Stichting Het Jonge Schaap. De directie werd gevoerd door architectenbureau Zijlstra Schipper uit Wormerveer.

COLUMN TOERISME

In 1966 bestond de Nederlandse inbreng op de 23ste Biënnale in Venetië uit één inzending. Het was het project Nieuw Babylon van de schilder / tekenaar Constant (Nieuwenhuys). Constant voorzag een speelse maatschappij waar creativiteit voorop stond. Zijn stad was een labyrint waarin de mens met veel vrije tijd over alle grenzen heen communiceert en zeer mobiel is. Zijn project is niet uitgevoerd, maar zijn ideeën over communicatie en mobiliteit zijn wel uitgekomen. Woorden als Internet en toerisme zijn daar afgeleiden van. Internet is algemeen bekend en toerisme

is nauwelijks meer weg te denken. Menige stad wordt nu met busladingen toeristen overspoeld en daardoor zelfs bedreigd. Mozaïek tegeltjes worden uit de banken in het park Güell in Barcelona als souvenir mee naar huis genomen, in kolommen van gotische kathedralen staan inscripties en aanpassingen aan monumenten volgen om de stroom bezoekers te reguleren, om over slijtage en anderszins aan monumenten maar te zwijgen.

Toeristen komen met een zeker verwachtingspatroon. In dat beeld is het begrijpelijk dat het interieur van het

Rembrandthuis is gereconstrueerd om aan dat verwachtingspatroon te voldoen. Hier is zichtbaar gemaakt hoe Rembrandt woonde en werkte. Hoe ver ga je met dit soort reconstructies? Worden de Haringpakkerstoren en de kroonlantaarns langs de Amsterdamse grachten daarom terug gebracht? In Nijmegen is de discussie gaande om de middeleeuwse donjon op het Valkhof te herbouwen.

Het is het gevolg van het succes van de tijdelijke donjon van doek en steigerpijpen opgericht bij het tweeduizendjarig bestaan van Nijmegen. Laat dat tijdelijke beeld van doek en steigerpijpen, overigens maar voortbestaan, de discussie al dan niet herbouwen, en vooral hoe herbouwen, kan daarmee terzijde worden geschoven.

Ooit sprak iemand eens over de herbouw van het schip van de Domkerk in Utrecht. Puur geredeneerd vanuit het voortbestaan van het vak van steen- en beeldhouwer. Een op zich interessante vraag.....

De restauratiebouwbedrijven staan een beetje naast deze al-dan-niet herbouw discussie maar hebben er indirect, vanwege hun vakmanschap, wel degelijk mee te maken.

Deelnemen aan de speelse stad van Constant kan breed gedragen worden, maar die deelname kent wel zijn beperkingen

WEKA

LEERLINGBOUWPLAATSEN SUCCESVOL

De bouw in het algemeen, en daarbinnen de restauratiesector in het bijzonder, is sterk afhankelijk van vakmanschap. Vakmanschap wordt geholpen door talent maar zal ook zeker aangeleerd moeten worden. De praktijk als leerschool kan een fantastisch resultaat opleveren als er maar met verstand van zaken, regelmaat en structuur vorm en inhoud aan wordt gegeven.

De leerlingbouwplaats als praktijkonderdeel van de opleiding van toekomstige vakmensen is bewezen succesvol. Het is dan ook wonderlijk dat leerlingbouwplaat-

sen zo moeizaam van de grond komen. Er zijn er te weinig en ze voldoen vaak maar deels. En dat terwijl de uitvoerende bouw zit te springen om vaklieden om aan de vraag vanuit de markt te kunnen voldoen.

Langzaam maar zeker starten steeds meer restauratiebouwbedrijven, die zijn aangesloten bij de Vakgroep Restauratie, met leerlingbouwplaatsen. Deze bedrijven kunnen per slot van rekening kwalitatief goede leerbedrijven zijn voor diegenen, die het restauratievak nog moeten leren.

Jurriëns Bouw in Utrecht is één van de Vakgroep-leden die actief is op dit gebied. Het bedrijf heeft zelfs (via het Jurriëns Opleidings Fonds) een 2-jaarlijkse prijs ingesteld voor de beste leerlingbouwplaats binnen de Jurriëns-groep. Omdat het een projectteam en de leermeesters extra inspanning kost om van een bouwplaats een goede leerlingbouwplaats te maken, hoopt dit Vakgroep-lidbedrijf met deze prijs een stimulans te geven aan de betrokken mensen.

In 2006 heeft de leerlingbouwplaats van Kasteel Amerongen de 1e prijs gewonnen. Het projectteam is beloond met een architectuurreis naar de Engelse stad Cambridge en uiteraard zijn de leerlingen zelf ook niet met lege handen naar huis gestuurd.

Colofon

Dit is een uitgave van de Vakgroep Restauratie, de branchevereniging van erkende restauratie bouwbedrijven
Postbus 2079
3800 CB Amersfoort
Tel: 033 465 94 65 - Fax: 033 479 07 69
E-mail: info@vakgroeprestauratie.nl
Internet: www.vakgroeprestauratie.nl

Redactie: A. van Alphen, M. de Bruin,
W. Kramer en R. van Valkengoed.

Foto's aangeleverd door Aannemingsbedrijf H.J. Jurriëns B.V. Utrecht, Nationaal Restauratie Centrum, Aannemingsbedrijf Nico de Bont B.V. Vught, Hillen & Roosen B.V. Amsterdam.

OVERZICHT RESTAURATIEBEDRIJVEN

AMEIDE

- Koninklijke Woudenberg Ameide BV
0183-606600
www.koninklijkewoudenberg.nl

AMSTERDAM

- Aannemingsmaatschappij De Cannenburgh BV *
020-6650303
www.cannenburgh.nl
- GF-Deko BV
020-6353333
www.gfdeko.nl
- Hillen & Roosen BV
020-5492600
www.hillen.nl
- Aannemings- en bouwbedrijf Kneppers B.V.
020-6081515
www.kneppers.nl
- Schakel & Schrale BV
020-5745274
www.schakel-schrale.nl
- Aannemersbedrijf Scheurer BV
020-6930905
www.scheurer.nl

BELTRUM

- BV Bouwbedrijf Hoffman
0544-481531
www.bouwbedrijfhoffman.nl

BERGAMBACHT

- Den Hoed Aannemers BV
0182-351225
www.denhoed.nl

BREDA

- Bouwbedrijf Balemans BV *
076-5212901
www.balemans.nl

DELFT

- Aannemersbedrijf Huurman BV
015-2141745
www.huurmandelft.nl

DEN HAAG

- Kozel Bouw BV
070-3815111
www.kozelbouw.nl

GRONINGEN

- Jurriëns Noord BV
050-5566779
www.jurriens.nl

LEIDEN

- Bouwbedrijf Burgy BV
071-5322405
www.burgy.nl
- Aannemingsbedrijf M.W. Meyer BV
071-5316583
www.meyer-leiden.nl
- Du Prie Bouw & Ontwikkeling BV
071-5222919
www.dupriebouw.nl

LEIDERDORP

- Bouwbedrijf Van der Meij BV
071-5219062
www.bouwbedrijfvandermeij.nl

NIEUWKUIJK

- De Bonth van Hulten Bouwonderneming BV
073-5119022
www.debonthvanhulten.nl

NIJMEGEN

- Aannemersbedrijf B.F. van Tienen BV *
024-3230060
www.bfvantienen.bouwgarantlid.nl

ROERMOND

- Loven Aannemingsbedrijf BV
0475-333367
www.tomloven.nl

ROSMALEN

- Heijmans Beton- en Waterbouw - Restauratiewerken
073-5436600
www.heijmans.nl

SCHAIJK

- Van Dinther Bouwbedrijf BV
0486-461851
www.bouwbedrijfvandinther.nl

SITTARD

- Laudy Bouw & Ontwikkeling BV
046-4516933
www.laudybouw.nl

SLUIS

- Leenhouts' Aannemingsbedrijf BV
0117-474000
www.leenhoutssluis.nl

SOEST

- Bouw- en Restauratiebedrijf Van de Burgt & Strooij BV
035-6035972

UTRECHT

- Aannemingsbedrijf H.J. Jurriëns BV
030-2412912
www.jurriens.nl

VEGHEL

- Bouwbedrijf L. van de Ven BV
0413-366933
www.bouwbedrijfvandeven.nl

VELSERBROEK

- Aannemingsbedrijf Holleman & Zonen Santpoort BV
023-5385454
www.hollemansantpoort.nl

VUGHT

- Aannemingsbedrijf Nico de Bont BV
073-5189480
www.nicodebont.nl

WARMENHUIZEN

- Bouwbedrijf M.J. de Nijs & Zonen BV
0226-397000
www.mjdenijs.com

PRONKBOUW

- Pronk Bouw BV
0226-391374
www.pronkbouw.nl

WOERDEN

- Van Hoogevest Restauratie BV
0348-413125
www.hoogevest.nl